Food and Agriculture Organization of the United Nations

KOICA Korea International Cooperation Agency

* waboresha sekta ya ufugaji viumbe bahari *

Mohamed Juma mmoja wa wanakijiji wa Kukuu ambaye pia ni mwenyekiti wa kikundi cha wafugaji wa jongoo bahari kinachojumuisha matawi mawili yaani wavuvi na wakulima wa mwani.

Kwa mujibu wake, uvuvi ulikuwa hautabiriki kutokana na kupungua kwa idadi ya samaki baharini jinsi muda unavyokwenda. "Mradi huu umekuja katika wakati muafaka. Kwa sasa tumeanza kuchanganya uvuvi na kilimo cha mwani pamoja na ufugaji wa majongoo bahari kwa pamoja," anafafanua.

"Tuna furaha kwani hatutegemei tena uvuvi na kilimo cha mwani pekee. Tunatumaini kuona kipato chetu kikistawi katika muda mfupi ujao na inapokuwa sasa majongoo bahari tunayofuga yanaendelea vyema," Juma anahitimisha.

Kwa upande wake, Tabia Mohamed Omar mwanakijiji mwingine anasema kuwa mafunzo waliyopata kuboresha kilimo cha mwani na namna ya kuchanganya na ufugaji wa majongoo bahari ni mchango mkubwa wa kuboresha maisha yao.

"Hii ni bahati njema kwetu sisi wanawake. Mwani ndio shughuli yetu kuu ya kiuchumi. Tunalisha familia zetu, tunalipa ada za shule na gharama za huduma za afya kupitia kilimo cha mwani," anasema. Ali Rashid Hamad ni Afisa Mipango na Utawala wa Kitengo cha Maendeleo ya Uvuvi katika Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa Ofisi ya Pemba. Ni mmoja wa wataalam ambao wanafanya kazi na Fao katika kutoa mafunzo na kushirikiana na wakulima katika kuanzisha na kuendesha mashamba darasa.

"Kama sehemu ya mradi, tulianza na kutoa mafunzo kwa wakulima na kufuatiwa na uanzishwaji wa mashamba darasa kwa ajili ya kuwafundisha wakulima wengine, na kwa hapa Pemba kijiji cha Kukuu kilipata bahati ya kuwa sehemu ya mradi huu. Kwa kuanzia, walingia katika ufugaji wa jongoo bahari. Eneo hili lina mazingira yote muhimu kwa ajili ya ufugaji wa jongoo bahari," anasema.

Hamad anahitimisha kwa kuwataka wadau wote ikiwemo sekta binafsi kuja na kuwekeza huko kwao ili kukuza uzalishaji wa jongoo bahari kwa kuwapa wakulima vitendea kazi vya muhimu kwa ajili ya uzalishaji mkubwa ili kuweza kufikia kiwango kikubwa kinachohitajika katika soko.

Ujengaji uwezo wa wataalam wa ndani

Yusuph Salum Yusuph ni mwanafunzi aliyemaliza masomo yake ya Shahada ya Uzamivu (PhD) katika Taasisi ya Sayansi za Baharini Zanzibar ya Chuo Kikuu cha Dar es Salaam. Kwa sasa ni Mhadhiri katika Chuo Kikuu cha Dodoma.

Masomo yake yamejikita katika suala zima la uzalishaji wa jongoo bahari pamoja na namna ya kuwakuza kufikia ukubwa ambao wanaweza kugawiwa kwa wanavijiji kwa ajili ya ufugaji. Yusuph anasema alianza masomo yake mwanzoni mwa mwaka 2016 wakati huo Mradi wa Maendeleo ya Sekta ya Ufugaji Viumbe Bahari Zanzibar haujaanza. "Mwishoni mwa mwaka 2016 ndipo ujenzi ulipoanza na wakati ukiendelea tulianza kufanya kazi pamoja na Fao katika kiatamizi kidogo ambacho kilikuwa kinapatikana ndani ya kampasi ya Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar pale Beit el Ras, Zanzibar," anabainisha.

Kwa sasa Yusuph yupo katika hatua za mwisho za kumaliza masomo yake ambapo anajiandaa kuwasilisha ripoti ya utafiti wake kuhusu majongoo bahari.

"Kusema ukweli ujenzi wa kiatamizi hiki kupitia huu mradi kwa hapa Zanzibar umenisaidia kwa kiasi kikubwa kwa kuniwezesha kukamilisha masomo yangu," anakumbuka.

Kituo cha urafiki kati ya Zanzibar na Korea cha uzalishaji wa vifaranga wa viumbe bahari

Wavuvi na wakulima wa Mwani wakitengeneza mashamba ya kufugia Jongoo Bahari

Maoni yake kwa Serikali ni kuhakikisha kuwa uwekezaji huu mkubwa kupitia mradi huu unakuwa endelevu ili kuhakikisha wakulima na wafugaji wanaendelea kufaidika. Kwa upande wa wale waliopata bahati ya kupata mafunzo kupitia mradi huu hususan wale waliopewa kuendesha kituo hiki, Yusuph anawashauri watumie elimu na maarifa yao ili kuweza kusaidia serikali katika kuendeleza huu mradi ili malengo yake yatimie.

"Iwe mradi ukiisha basi kila kitu kinaku ta ili kufikia malengo yaliyokusudiwa. Kwa sababu tukiweza kuendeleza kile ambacho kimeanzishwa, huu mradi utatatua matatizo mbalimbali yanayohusu upungufu wa rasilimali za baharini," alishauri.

Kwa upande wake Omar Haji Omar anayesoma shahada ya umahiri katika Chuo Kikuu cha Bremen nchini Ujerumani kwenye masomo ya Shahada ya Kimataifa ya umahiri katika Sayansi ya Ekolojia ya maeneo ya ufugaji viumbe bahari yaliyopo katika Tropiki anasema mradi wa kituo hiki umekuwa msaada mkubwa sana kwake.

"Kituo hiki cha uzalishaji wa vifaranga wa viumbe bahari kinanisaidia sana katika masomo yangu. Hivi sasa nafanya utafiti wangu kuhusiana na majani bahari ambayo pia ni chakula cha viumbe bahari mbalimbali ambapo nitakusanya taarifa kwa ajili ya kuandika andiko la kuhitimu masomo yangu ya hili," anasema.

Omar alisoma shahada yake ya kwanza katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam ambapo alisomea fani ya BSc in Aquatic Environmental Sciences and Conservation na kuhitimu mwaka 2014.

Anasema amefaidika sana na kituo hiki kwani miundombinu yake ipo vizuri kwa ajili ya kuendesha utafiti wake. "Kama kituo hiki kisingekuwepo ningefanya utafiti wangu sehemu nyingine lakini gharama zake zingekuwa kubwa. Pia hakuna eneo lingine kwa sasa kwa hapa Zanzibar lenye miundombinu ya kisasa kama hili," anasema.

Naye Said Juma Shaaban ni mmoja wa wataalam wanaofanya kazi katika kituo hiki. Yeye ni mtaalam wa uzalishaji wa vifaranga vya samaki, jongoo bahari na kaa koko. Amekuwa akifanya kazi hapa tangu Juni mwaka 2017. Kabla ya hapo alikuwa akifanya kazi katika kiatamizi cha Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar (SUZA).

"Kupitia kituo hiki nimejifunza mengi ambayo sikuyajua kabla kama uzalishaji wa vifaranga samaki, uzalishaji wa jongoo bahari na uzalishaji wa kaa koko. Nimepata mafunzo ya ufugaji na uendeshaji wa mashamba ya ufugaji wa jongoo bahari na utengenezaji wa nyumba za kukuzia kaa koko," anasema.

Said anasema pia kuwa alipata fursa ya kupata mafunzo ya uzalishaji wa samaki nje ya nchi yaliyofanyika nchini Ufilipino mwaka 2019. Said anasema kuwa ndoto yake ni kujiendeleza zaidi kielimu katika fani hii ili awe kuwa mtaalamu aliyebobea na mzalishaji bingwa wa kimataifa wa vifaranga vya viumbe bahari.

Mradi huu umetuhakikishia upatikanaji wa vifaranga vya jongoo bahari

"Tumeanza ufugaji samaki tangu mwaka 1998. Lakini miaka hii yote tulikuwa tunafuga kienyeji tu," anasema Inspekta Badru Ali Makungu Kamanda wa Idara ya Magereza Bumbwini, Kaskazini Unguja.

Kwa mujibu wa Kamanda Badru, walikuwa hawana vyanzo vya uhakika vya kupata vifaranga vya samaki na pia hata mabwawa waliyokuwa wanayatumia yalikuwa ya kawaida tu.

"Mradi huu umetusaidia kuboresha ufugaji wetu. Sasa tunafuga kisasa. Tuna uhakika wa vifaranga na pia tumeboresha mabwawa yetu. Tulikuwa na changamoto sana ya kupata vifaranga. Mradi huu umekuwa mkombozi mkubwa. Mafunzo tuliyopata yametupa maarifa makubwa siyo kwetu tu bali hata kwa wafugaji na wavuvi wa vijiji vya jirani," anasema.

Mradi wa Maendeleo ya Sekta ya Ufugaji Viumbe Bahari Zanzibar umewapatia vifaranga vya samaki 4,500 ambapo wameviweka katika mabwawa mawili makubwa.

Akielezea kuhusu hali ya masoko, alisema kuwa wao kama Idara ya Magereza hawana tatizo la soko kwani samaki wote wanaowavua huuza kwa bei ... kulisha wafungwa na serikali kulipa. Maelezo haya pia yanaendana na yale ya Mohammed Khamis Ali kutoka kisiwa cha Uzi, Kusini Mashariki mwa Unguja. Yeye mbali tu ya kuwa mmoja wa wafugaji wa majongoo bahari, pia ni afisa wa kitengo cha maeneo ya baharini kwa Wilaya ya Kati, Zanzibar.

"Zamani tulikuwa tunayaokota tu majongoo bahari huko baharini. Uvunaji huu ulikuwa endelevu na ikafika kipindi yakapungua na sehemu nyingine yalitoweka kabisa. Bei zake zikapanda kutokana na kuadimika," anasema.

Kwa Bi. Mtumwa Hamis Haji wa kikundi cha Rahi Tuskae cha kijiji cha Mafufuni mradi huu umeleta fursa ya kuongeza uzalishaji ili kuweza kukidhi mahitaji ya soko hususan kwa samaki aina ya mwatiko ambao wanaonekana wana soko zuri. "Tulianza kufuga kidogo na tukagundua kuwa bwawa lilikuwa dogo. Tukaamua kuuza samaki wote na kisha kulipanua. Tayari tumepata vifaranga. Mwatiko wana soko kubwa. Na hata sisi wenyewe tunakula. Watamu mno. Sokoni wananunzika vyema," anasema.

Kwa upande wake Mahachi Jumbe Haji wa Kikundi cha Mungu Tupe Baraka cha kijiji cha Mafufuni, Bumbwini anasema walianza ufugaji wa samaki aina ya mwatiko mwaka 2018. "Baada ya mafunzo tulipewa na hamu. Tukaanza wenyewe," anasema. Mradi huu umewapa vifaranga vya samaki 500. Wachache waliuza na wakawaongeza wengine kutoka baharini.

"Tunataka kufanya hii kazi iwe endelevu. Tumejifunza ufugaji wa kisasa. Tunajua sasa wakifikia muda gani wanakuwa tayari kuliwa. Mwatiko wanakua kwa haraka sana," anasema.

Scanned by CamScanner